

IZVOD IZ STUDIJE ZAŠTITE ZAŠTIĆENOG STANIŠTA „ZIMOVALIŠTE MALOG VRANCA”

U skladu sa članom 42. stav 9. Zakona o zaštiti prirode („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 91/10-ispravka, 14/16, 95/18-dr. zakon i 71/21), Ministarstvo zaštite životne sredine objavljuje izvod iz studije zaštite na osnovu koga će zainteresovana javnost moći da identifikuje u prostoru definisane granice i režime zaštite zaštićenog područja III (treće) kategorije, Zaštićeno stanište „Zimovalešte malog vranca”.

Mali vranac / *Microcarbo pygmaeus* (Pallas, 1773) je strogo zaštićena vrsta u Srbiji na osnovu Pravilnika o proglašenju i zaštiti strogo zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik RS”, br. 5/10, 47/11, 32/16 i 98/16), što isključuje bilo kakav oblik korišćenja ove vrste i podrazumeva trajnu zabranu njenog ubijanja i uznemiravanja.

U odnosu na Konvenciju o očuvanju evropske divlje flore i faune i prirodnih staništa (Bernska Konvencija), mali vranac takođe predstavlja strogo zaštićenu vrstu i nalazi se u Aneksu II ove Konvencije. Prema potrebama zaštite na evropskom nivou (SPEC- *Species of European Concern*), mali vranac je svrstan u kategoriju evropskih vrsta od globalnog značaja (SPEC 1), odnosno u kategoriju vrsta koje imaju najviši prioritet u zaštiti („BirdLife International”, 2004).

Mali vranac se nalazi na Aneksu I Direktive o pticama (Direktiva 2009/147/EZ o očuvanju divljih ptica). Svaka evropska zemlja u kojoj su prisutne populacije malog vranca ima obavezu definisanja zaštićenih područja u cilju zaštite ove vrste, odnosno područja ekološke mreže Natura 2000. Brojnost jedinki koje koriste vrbake na obali Save za prezimljavanje dostiže i 10% ukupne evropske populacije ove vrste. Ugroženost zimovalešta malog vranca u Beogradu je velika s obzirom da se nalazi u samom središtu grada. Najznačajniju pretnju očuvanju zimujuće populacije malog vranca u Beogradu predstavlja uništavanje preostalih priobalnih vrbaka koji su ključni za opstanak ove vrste.

Imajući u vidu da se radi o vrsti koja ima ograničeno rasprostranjenje i nepovoljan status zaštite na globalnom nivou, jasno je da se radi o izuzetno značajnom staništu za očuvanje ove vrste. Vrednovanjem je zaključeno da zaštićeno područje podržava brojnost do 10% od evropske populacije malog vranca i da je od velikog značaja za očuvanje zimujuće populacije malog vranca u Beogradu. Na osnovu ocene ispunjenosti uslova za zaštitu, a u cilju očuvanja, zaštite, održivog korišćenja i razvoja područja, ustanovljeno je da je opravdana dalja zaštita područja kao Zaštićeno stanište „Zimovalešte malog vranca”.

Zaštićeno stanište je područje koje obuhvata jedan ili više tipova prirodnih staništa značajnih za očuvanje jedne ili više populacija divljih vrsta i njihovih zajednica.

Mali vranac pripada porodici vranaca ili kormorana (Phalacrocoracidae), koja ukupno ima oko 40 vrsta. Vrancu su ptice vezane za vodena staništa i široko su rasprostranjene na svim kontinentima. Nastanjuju kako morske tako i kopnene biotope. Hrane se uglavnom ribom i veoma dobro su prilagođeni ronjenju i plivanju.

GRANICE ZAŠTITE

Ukupna površina zaštićenog dobra iznosi **29,1742 ha**.

Zaštićeno područje se sastoji od četiri odvojene celine (lokaliteta) i to:

- lokalitet I se nalazi na teritoriji katastarske opštine Novi Beograd, i to na delovima katastarskih parcela br. 6801, 6628/2 i 5410/2, u površini od 123.942 m²;
- lokalitet II se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, i to na delovima kat. parc. br. 6628/2 i 5396, u površini od 22.931 m²;
- lokalitet III se nalazi na teritoriji KO Čukarica, i to na delovima kat. parc. br. 13856/7, 13861/6, 13861/3 i 13864/2, u površini od 66.200 m²;
- lokalitet IV se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, i to na delovima kat. parc. br. 6628/2, 5422 i 5418, u površini od 78.669 m².

Slika: Ortofoto prikaz granica lokaliteta I, II, III i IV Zaštićenog staništa „Zimovalište malog vranca”

Lokalitet I

Lokalitet se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, i to na delovima kat. parc. br. 6801, 6628/2 i 5410/2 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke lokaliteta I

Br. tačke	Y	X
1	7455005,28	4961683,82
2	7455071,07	4961708,91
3	7455106,37	4961732,98
4	7455148,64	4961743,87
5	7455215,40	4961769,58
6	7455246,38	4961783,57
7	7455239,22	4961811,51
8	7455257,63	4961814,41
9	7455269,06	4961816,15
10	7455278,91	4961814,88
11	7455287,96	4961811,23
12	7455298,12	4961804,72
13	7455311,13	4961791,07
14	7455322,88	4961782,66
15	7455327,96	4961781,23
16	7455334,18	4961781,02
17	7455389,15	4961800,16
18	7455441,64	4961823,55

Br. tačke	Y	X
19	7455486,19	4961841,33
20	7455519,53	4961858,05
21	7455538,23	4961865,33
22	7455559,88	4961874,42
23	7455588,93	4961881,64
24	7455614,09	4961892,91
25	7455641,67	4961903,89
26	7455660,69	4961911,96
27	7455680,34	4961918,39
28	7455696,37	4961924,34
29	7455710,26	4961931,01
30	7455731,46	4961942,60
31	7455763,05	4961911,09
32	7455786,32	4961888,17
33	7455641,83	4961738,29
34	7455282,08	4961589,64
35	7455022,56	4961556,22

Lokalitet II

Lokalitet se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, i to na delovima kat. parc. br. 6628/2 i 5396 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke lokaliteta II

Br. tačke	Y	X
1	7455312,05	4961974,10
2	7455317,04	4962013,32
3	7455307,26	4962032,39
4	7455312,39	4962042,71
5	7455327,04	4962055,42
6	7455345,59	4962059,01
7	7455359,17	4962055,24
8	7455504,09	4962065,99
9	7455528,85	4962073,61
10	7455551,08	4962073,40

Br. tačke	Y	X
11	7455555,10	4962073,40
12	7455554,25	4962056,67
13	7455579,87	4962043,13
14	7455582,81	4961996,74
15	7455582,78	4961996,74
16	7455482,39	4961984,75
17	7455456,44	4961977,68
18	7455366,72	4961953,27
19	7455335,16	4961957,42

Lokalitet III

Lokalitet se nalazi na teritoriji KO Čukarica, i to na delovima kat. parc. br. 13856/7, 13861/6, 13861/3 i 13864/2 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke lokaliteta III

Br. tačke	Y	X
1	7454995,80	4961369,89
2	7454998,65	4961326,11
3	7454950,33	4961308,45
4	7454902,23	4961298,45
5	7454879,69	4961289,71
6	7454857,46	4961283,05
7	7454823,65	4961281,30
8	7454758,56	4961281,30
9	7454724,91	4961283,52
10	7454717,13	4961284,79
11	7454714,75	4961287,81
12	7454705,38	4961282,25
13	7454649,98	4961279,08
14	7454576,79	4961277,97
15	7454535,99	4961279,08
16	7454487,10	4961282,57
17	7454419,79	4961288,13
18	7454362,95	4961294,32
19	7454324,06	4961296,06
20	7454266,75	4961299,72
21	7454207,54	4961303,37
22	7454146,90	4961305,91
23	7454073,87	4961309,56

Br. tačke	Y	X
24	7453994,97	4961314,37
25	7453937,61	4961317,55
26	7453909,46	4961319,24
27	7453868,18	4961317,12
28	7453834,95	4961310,56
29	7453819,29	4961305,48
30	7453811,46	4961352,26
31	7453856,12	4961356,71
32	7453931,47	4961366,44
33	7453984,18	4961370,25
34	7454039,42	4961367,71
35	7454104,62	4961364,96
36	7454193,73	4961363,48
37	7454261,04	4961358,40
38	7454312,68	4961356,49
39	7454375,34	4961349,51
40	7454467,84	4961344,43
41	7454537,69	4961337,66
42	7454572,40	4961340,62
43	7454704,27	4961332,79
44	7454779,83	4961333,42
45	7454853,92	4961352,05
46	7454950,01	4961362,63

Lokalitet IV

Lokalitet se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, i to na delovima kat. parc. br. 6628/2, 5422 i 5418 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke lokaliteta IV

Br. tačke	Y	X
1	7454050,49	4961700,18
2	7454052,03	4961683,71
3	7454052,69	4961678,95
4	7454051,01	4961658,36
5	7454072,04	4961529,44
6	7453904,02	4961517,90
7	7453823,18	4961497,88
8	7453694,14	4961465,92
9	7453673,49	4961459,41

Br. tačke	Y	X
10	7453672,61	4961459,13
11	7453641,05	4961606,94
12	7453654,88	4961617,35
13	7453645,23	4961633,39
14	7453631,90	4961652,11
15	7453647,42	4961673,30
16	7453637,35	4961697,55
17	7453638,27	4961697,65
18	7453667,20	4961700,61

Br. tačke	Y	X
19	7453678,78	4961701,79
20	7453681,45	4961702,07
21	7453681,70	4961702,09
22	7453681,87	4961701,91
23	7453682,08	4961701,68
24	7453683,87	4961699,77
25	7453702,96	4961679,29
26	7453703,13	4961679,11
27	7453736,49	4961681,40
28	7453773,46	4961685,60
29	7453835,50	4961691,83
30	7453882,35	4961695,49
31	7453930,55	4961700,62
32	7453986,99	4961705,87
33	7453986,63	4961693,56
34	7453988,14	4961693,75

Br. tačke	Y	X
35	7453999,50	4961695,17
36	7453999,75	4961695,20
37	7454000,00	4961695,22
38	7454001,63	4961695,36
39	7454009,51	4961696,04
40	7454016,21	4961696,62
41	7454021,51	4961697,08
42	7454028,81	4961697,71
43	7454038,24	4961698,53
44	7454040,67	4961698,74
45	7454040,92	4961698,76
46	7454041,17	4961698,80
47	7454045,57	4961699,45
48	7454048,43	4961699,87
49	7454050,21	4961700,14
50	7454050,24	4961700,14

REŽIMI ZAŠTITE

Zaštićeno stanište „Zimovalište malog vranca” se sastoji od četiri odvojene prostorne celine za koje su predviđeni različiti nivoi zaštite.

Režim zaštite II (drugog) stepena

Lokalitet I

Režim zaštite drugog stepena u lokalitetu I se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, na delovima kat. parc. br. 5410/2, 6801 i 6628/2 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke prostorne jedinice u režimu zaštite II stepena lokaliteta I

Br.tačke	Y	X
1	7455763,05	4961911,09
2	7455731,58	4961879,11
3	7455577,26	4961780,17
4	7455320,86	4961667,08
5	7455156,18	4961624,06
6	7455016,27	4961602,66
7	7455016,25	4961602,82
8	7455005,28	4961683,82
9	7455045,94	4961699,32
10	7455071,07	4961708,91
11	7455078,26	4961713,81
12	7455106,37	4961732,98
13	7455148,64	4961743,87
14	7455215,40	4961769,58

Br.tačke	Y	X
15	7455246,38	4961783,57
16	7455239,22	4961811,51
17	7455257,63	4961814,41
18	7455269,06	4961816,15
19	7455278,91	4961814,88
20	7455287,96	4961811,23
21	7455298,12	4961804,72
22	7455311,13	4961791,07
23	7455322,88	4961782,66
24	7455327,96	4961781,23
25	7455334,18	4961781,02
26	7455389,15	4961800,16
27	7455441,64	4961823,55
28	7455462,72	4961831,96

Br.tačke	Y	X
29	7455486,19	4961841,33
30	7455519,53	4961858,05
31	7455538,23	4961865,33
32	7455559,88	4961874,42
33	7455588,93	4961881,64
34	7455614,09	4961892,91

Br.tačke	Y	X
35	7455641,67	4961903,89
36	7455660,69	4961911,96
37	7455680,34	4961918,39
38	7455696,37	4961924,34
39	7455710,26	4961931,01
40	7455731,46	4961942,60

Lokalitet II

Režim zaštite drugog stepena u lokalitetu II se nalazi na teritoriji KO Novi Beograd, na delovima kat. parc. br. 5396 i 6628/2 koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke prostorne jedinice u režimu zaštite II stepena lokaliteta II

Br.tačke	Y	X
1	7455578,49	4962017,53
2	7455576,24	4962017,32
3	7455537,97	4962013,68
4	7455378,00	4961981,03
5	7455312,05	4961974,10
6	7455317,04	4962013,32
7	7455307,26	4962032,39
8	7455312,39	4962042,71
9	7455327,04	4962055,42

Br.tačke	Y	X
10	7455345,59	4962059,01
11	7455359,17	4962055,24
12	7455504,09	4962065,99
13	7455528,85	4962073,61
14	7455551,08	4962073,40
15	7455555,10	4962073,40
16	7455554,25	4962056,67
17	7455579,87	4962043,13
18	7455581,47	4962017,82

Lokalitet III

Režim zaštite drugog stepena u lokalitetu III se nalazi na teritoriji KO Čukarica, na delovima kat. parc. br. 13856/7, 13861/6, 13861/3 i 13864/2, i u potpunosti se poklapa sa granicama lokaliteta III.

Lokalitet IV

Režim zaštite drugog stepena u lokalitetu IV se nalazi u dve odvojene prostorne jedinice, na teritoriji KO Novi Beograd, na delovima kat. parc. br. 6628/2 (zapadni deo) i 6628/2 i 5422 (istočni deo) koji su definisani sledećim prelomnim tačkama:

Tabela: Prelomne tačke prostorne jedinice u režimu zaštite II stepena (zapadni deo) lokaliteta IV

Br.tačke	Y	X
1	7453930,90	4961657,11
2	7453925,25	4961661,30
3	7453925,24	4961661,38
4	7453923,65	4961675,94
5	7453922,80	4961686,19
6	7453959,09	4961690,12
7	7453986,63	4961693,56

Br.tačke	Y	X
8	7453988,14	4961693,75
9	7453999,50	4961695,17
10	7453999,75	4961695,20
11	7454000,00	4961695,22
12	7454001,63	4961695,36
13	7454009,51	4961696,04
14	7454016,21	4961696,62

Br.tačke	Y	X
15	7454021,51	4961697,08
16	7454028,81	4961697,71
17	7454033,76	4961698,14
18	7454038,24	4961698,53
19	7454040,67	4961698,74
20	7454040,92	4961698,76
21	7454041,17	4961698,80
22	7454045,57	4961699,45
23	7454048,43	4961699,87
24	7454050,21	4961700,14

Br.tačke	Y	X
25	7454050,24	4961700,14
26	7454050,49	4961700,18
27	7454052,03	4961683,71
28	7454052,69	4961678,95
29	7454052,11	4961671,87
30	7454051,46	4961663,86
31	7454051,01	4961658,36
32	7454051,68	4961654,28
33	7454055,38	4961631,56
34	7453935,01	4961615,96

Tabela: Prelomne tačke prostorne jedinice u režimu zaštite II stepena (istočni deo) lokaliteta IV

Br.tačke	Y	X
1	7453702,96	4961679,29
2	7453703,13	4961679,11
3	7453705,50	4961668,33
4	7453705,87	4961666,64
5	7453776,42	4961673,56
6	7453784,61	4961674,36
7	7453843,17	4961680,10
8	7453844,84	4961668,50
9	7453846,60	4961650,40
10	7453841,75	4961646,10
11	7453851,30	4961600,94
12	7453839,89	4961598,08
13	7453652,92	4961551,33
14	7453652,86	4961551,63
15	7453641,05	4961606,94

Br.tačke	Y	X
16	7453654,88	4961617,35
17	7453645,23	4961633,39
18	7453631,90	4961652,11
19	7453647,42	4961673,30
20	7453637,35	4961697,55
21	7453638,27	4961697,65
22	7453667,20	4961700,61
23	7453678,78	4961701,79
24	7453681,45	4961702,07
25	7453681,70	4961702,09
26	7453681,87	4961701,91
27	7453682,08	4961701,68
28	7453683,87	4961699,77
29	7453698,07	4961684,54

U režimu II stepena zaštite prema Zakonu o zaštiti prirode mogu se vršiti upravljačke intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja zaštićenog područja, bez posledica po primarne vrednosti njihovih prirodnih staništa, populacija, ekosistema, obeležja predela i objekata geonasleđa, obavljati tradicionalne delatnosti i ograničeno koristiti prirodni resursi na održiv i strogo kontrolisan način. Osim mera zabrana koje su definisane članom 35. Zakona o zaštiti prirode i Uredbom o režimima zaštite („Službeni glasnik RS”, broj 31/12), određuju se i dodatne mere zaštite kako bi se izbeglo ugrožavanje temeljnih vrednosti zaštićenog područja.

U režimu zaštite II stepena **zabranjuju se** i sledeći radovi i aktivnosti:

- seča i uklanjanja stabala na kojima noće mali vranici;
- aktivnosti i izvođenja radova koji dovode do uznemiravanja ptica u periodu zimovanja od 1. novembra do 31. marta, izuzev naučnoistraživačkog rada na proučavanju vrste u periodu od 09 do 14 časova;
- veštačko osvetljavanje vrbaka tokom noćenja malih vranaca u periodu od 1. novembra do 31. marta;

- izgradnja saobraćajne infrastrukture (pešačke staze, biciklističke staze, marine i pristani);
- izgradnja objekata energetske, komunalne i druge infrastrukture;
- vezivanje plovniha objekata (splavovi i sl.);
- izgradnja objekata turističkog smeštaja, izuzev objekata čiji je cilj promocija i prezentacija prirodnih vrednosti;
- formiranje poljoprivrednih i šumskih monokultura;
- lov i ribolov;
- loženje vatre.

U režimu II stepena zaštite **ograničavaju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- izvođenje melioracionih i drugih hidro-tehničkih radova na radove manjeg obima koji doprinose povoljnom stanju zaštićenog dobra, kao i na one koji ne mogu značajnije narušiti osnovne vrednosti zaštićenog područja;
- turizam na održivi oblik ekoturizma manjeg obima koji za cilj ima promociju i prezentaciju prirodnih vrednosti.

Dodatnim merama unutar režima II stepena **ograničavaju se i**:

- nasipanje i proširivanje sprudova i obale na period od 1. aprila do 31. oktobra;
- veštačko osvetljavanje vrbaka na period od 1. aprila do 31. oktobra;
- pristup ljudi na period od 1. aprila do 31. oktobra.

Režim zaštite III (trećeg) stepena definisan je na preostalim površinama koje nisu u režimu zaštite II stepena, na lokalitetima I, II i IV. U režimu III stepena zaštite mogu se vršiti upravljačke intervencije u cilju restauracije, revitalizacije i ukupnog unapređenja zaštićenog područja, razvoj sela i unapređenje seoskih domaćinstava, uređenje objekata kulturno- istorijskog nasleđa i tradicionalnog graditeljstva, očuvanje tradicionalnih delatnosti lokalnog stanovništva, selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih resursa i prostora uz potrebnu infrastrukturnu i drugu izgradnju. Osim mera zabrana koje su definisane članom 35. Zakona o zaštiti prirode i Uredbom o režimima zaštite određuju se i dodatne mere zaštite kako bi se izbeglo ugrožavanje temeljnih vrednosti zaštićenog područja.

U režimu zaštite III stepena **zabranjuju se** sledeći radovi i aktivnosti:

- eksploatacija i primarna prerada mineralnih sirovina;
- lov;
- drugi radovi koji mogu imati značajan negativan uticaj na vrednosti prirodnog dobra.

Dodatnim merama unutar režima III stepena **ograničavaju se** radovi i aktivnosti:

- izgradnja infrastrukture na manje objekte koji značajno ne narušavaju integritet staništa;
- izgradnja marina i drugih objekata nautičkog turizma;
- osvetljavanje;
- drugi radovi koji mogu imati značajan negativan uticaj na vrednosti prirodnog dobra.